

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Men natt kanske blir dag” – agrarhistorieprofessor Myrdal ser på landsbygdens framtid i Norden
  - Drömmen om en ny regional förvaltning – landsbygdsprofessor Katajamäki skissar
  - Landsbygden satsar på öppna nät – andelslag utmanar de etablerade telefonbolagens hegemoni i före detta Vasa län
  - Sista numret av *Flash News*
  - Ingen succé för medborgarmöten i Stockholm – forskare avråder Helsingfors från att kopiera svenska stadsdelsnämnder
  - Läs även detta: *Statsminister Vanhanen kräver snabba Internetförbindelser i glesbygden, Österbotten nationellt intressant för vindkraft – flackt landskap och vind från havet gynnar, Beslut om företagsstöd för landsbygden inleds, Sydkusten söker direktör – Lundin i deltidspension*
-

”MEN NATT KANSKE BLIR DAG” – AGRARHISTORIEPROFESSOR MYRDAL SER PÅ LANDSBYGDENS FRAMTID I NORDEN

I sin bok *Framtiden – om femtio år, Global utveckling och Nordens landsbygd* skriver professor Janken Myrdal i avsnittet ”Men natt kanske blir dag” (i kapitel Landsbygden som exempel) bl.a. att urbaniseringen fortsätter och skapar stora konglomerat i Norden, vilket sker både som en följd av informationssamhället och p.g.a. transportbegränsningen. Stora urbana konglomerat skapas kring Mälaren i Mellansverige, kring Öresund och utmed östra Oslofjorden, samt i södra Finland. Konglomeraten knyts samman med effektiv snabbtransport och medelstora städer som Trondheim, Jyväskylä, Århus, Linköping/Norrköping knyts i sin tur transportmässigt till dessa centra. Den landsbygd som ligger närmast dessa urbana konglomerat, kommer att präglas av sommertidsboende med våruppvaknande, sommarliv och vinterdvala. I dessa stora regioner kommer det fortsättningsvis att bo relativt många människor även vintertid. Denna sydkandinaviska/sydnordiska landsbygd, som ligger kring de stora urbana konglomeraten, kommer även att bli en del av rekreationsområdet för människor i Tyskland och Benelux. Utanför dessa landsbygdsområden, i större delen av norra Norge-Sverige-Finland, kommer befolkningen att minska drastiskt och det skapas vildmarksområden med gles befolkning. Men vildmarkerna kommer att bli en global angelägenhet med besökare från hela världen, men besöksantalet hålls nere, för grunden för bevarandet är ett litet mänskligt slitage. Vidare kommer delar av den basala livsmedelsproduktionen att kunna skötas nästan helt automatiskt. De som sköter massproduktion av t.ex. säd, kommer att kunna bli häpnadsväckande få. En mottrend mot rationaliseringen av livsmedelsproduktionen kan framställandet av högkvalitativ mat bli. En rad andra ”produkter”, ”tjänster” och ”värdeskapande” produktion kommer att växa, både i de områden som sommarbefolkas och i de områden som blir mera folktomma. Med de långa perioderna av ”transhumance”, med månadsvistelser på sommarlandet, kan självproduktionen komma att öka. Ideologiskt kommer landsbygden att få en central roll, eftersom religioner och andra ideologier kommer att laddas med naturromantik och med utvidgade kunskaper om

naturen, som en nödvändig del av den stora omvandlingen av normsystemet. Priser på jord kommer kanske att öka, men ännu viktigare kan det bli att jorden allt mer ses som en kollektiv angelägenhet. Även landsbygdens och naturens roll för rekreation kommer att ingå i studiet av och förståelsen av människans livskvalitet. Allt detta kommer att bereda väg för väldiga investeringar i landsbygden, vilka blir mer funktionella.

Janken Myrdal, professor i agrarhistoria vid Sveriges lantbruksuniversitet, är en av föreläsarna på den tionde finlandssvenska landsbygdsriksdagen, som hålls i höst (20-21.9) på Åland. Bland programpunkterna för landsbygdsriksdagen ingår även ett besök på den populära Skördefesten på Jomala.

DRÖMMEN OM EN NY REGIONAL FÖRVALTNING – LANDSBYGDSPROFESSOR KATAJAMÄKI SKISSAR

Förvaltningen i Finland bygger på stark centralförvaltning och starka kommuner och emellan dessa finns regionalförvaltningen, bestående av två instanser – landskapsförbunden som representerar kommuner och lokalsamhället, samt t.ex. TE-centralerna, miljöcentralerna och vägdistrikten som representerar staten. Nu strävar man efter att förtydliga förvaltningen genom kommun- och servicestrukturreformen och ALKU-projektet, som berör regionalförvaltningen. Professor Katajamäki vill se enkla förvaltningslösningar som betjänar människor och företag på ett effektivt sätt. Han har en dröm om en lysande kommun- och regionalförvaltning i det nya årtusendets Finland, undantaget huvudstadsregionen. Enligt Katajamäki behövs det bara en instans som inkluderar både statens regionalförvaltning och landskapsförbunden. Den nya förvaltningen skulle ha en politisk ledning, vald med direktval, och därtill skulle det finnas ett reducerat antal tjänstemän från de nuvarande förvaltningsinstanserna, som skulle sköta om att besluten förverkligas. Regionalförvaltningen som Katajamäki skissar upp, förutsätter att det i hela landet finns ca 150 starka kommuner som bildats på basis av pendlingsavståndet till arbetsplatserna. Nämnderna skulle få en betydande roll med egen lokal budget i dessa nya stora kommuner, vilket skulle garantera att lokal service bevaras och därmed minska konflikterna mellan olika områden inom kommunen. I Katajamäkis modell skulle ministeriernas uppgift endast vara att på principnivå besluta om förvaltningsförfaranden, samt därtill fördela budgetmedel. Modellen som han förespråkar skulle för Österbottens del förenkla strategisk planering och praktiska rutiner. Tillsammans kunde man förverkliga ambitiösa och resurskrävande projekt. I den nya modellen skulle regional utveckling och språklig intressebevakning separeras från varandra. Man skulle även i Vasaregionen inse kommunsammanslagningars strategiska betydelse för medborgarnas goda liv och Österbottens konkurrenskraft. Uppgifterna är hämtade ur en artikel i måndagens upplaga (28.4) av Vasabladet, vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor.

LANDSBYGDEN SATSAR PÅ ÖPPNA NÄT – ANDELSLAG UTMANAR DE ETABLERADE TELEFONBOLAGENS HEGEMONI I FÖRE DETTA VASA LÄN

Företrädare för andelslagen för s.k. öppna fibernät anser att Finlands officiella hållning ifråga om bredbanden som en angelägenhet för kommersiella krafter är felaktig. Genom att den nya infrastrukturen med symmetriska dataöverföringshastigheter om 100 megabit/sekund ägs av invånarna själva, kan de spela ut olika innehållsleverantörer mot varandra. Lapptäcket täcker redan stora delar av svenska Syd-Österbotten, glesbygdsområdena i Suupohja och kring Ylistaro, Kitinoja, Halkosaari, Kurikka samt Kronoby, medan de s.k. Kuusiokunnat (Etseri, Töysä, Kuortane, Alavus, Soini och Lehtimäki) hör till de längst hunna i och med att de även äger ett gemensamt stamnät. För Mellersta Österbottens landskap utarbetas som bäst en enhetlig lösning och initiativ till öppna nät har också tagits i Korsholm, Pedersöre

och Nykarleby. Antalet hushåll med tillgång till öppet fibernät i f.d. Vasa län kommer i slutet av året att vara ca 4000. Andelslagen (åtta stycken) har nyligen gått samman i ett kluster – *Fionets* eller *Finnish open networks* – som framöver kan spela ut olika innehållsleverantörer mot varandra. Byaaktiviteterna har även satt sprätt på de österbottniska telefonbolagen, som är mån om sin dominerande ställning på området. De fiberdragningar som telefonbolagen gör, följer dock inte principen om ett öppet nät, vilket är principvidrigt enligt Ulf Grindgårds, projektledare för Österbottens förbunds Digitala vägar. Han menar att infrastruktur inte skall ligga i ett privatmonopol. Betydande aktieposter har ju anhopats hos enskilda aktörer (t.ex. Lännen puhelins stora andel i Vasa Läns Telefon), som kan utöva stort inflytande. Därför menar Grindgårds att telefonbolagen i dag mer skall uppfattas som renodlade kommersiella aktörer och anser att även de österbottniska telefonbolagen borde inse att infrastrukturen, själva fiberoptiken, borde förvaltas av ett invånarägt, separat bolag utan några som helst vinstintressen. Jakobstadsnejdens telefons vd Maria Höglund bedömer att vi snart har att vänta en enhetlig standard i Finland för förhållandet mellan infrastruktur och innehållstjänster. Grindgårds å sin sida litar på att EU så småningom kommer med ett bindande direktiv om att infrastrukturen och innehållstjänster skall separeras.

Optisk fiber anses vara det enda framtidssäkra datanätet som erbjuder mycket höga överföringshastigheter i båda riktningarna och skapar förutsättningar för Internet, TV, video on demand, telefoni, vårdtjänster och många andra seviceformer. Optisk fiber uppfattas som en överlevnadsfråga för glesbygden, vars invånare har långt till fysisk service och därför blir beroende av distanstjänster. Med öppna fibernät kan kunderna när som helst byta leverantör för Internet, TV och telefoni. Uppgifterna ovan är hämtade ur en artikel i söndagens upplaga (27.4) av Vasabladet.

Det kan invändas att ett öppet nät gör de lokala teleoperatörerna chanslösa mot de stora nationellt starka telegiganterna, som utan några som helst investeringar kan komma till färdigt dukat bord, vilket kan leda till att de lokala bolagen kollapsar och att en massa arbetsplatser försvinner. Till riskerna hör även att andelslagen inte klarar av sin uppgift med uppdateringar och –graderingar, som kan få nätet säcka ihop som en följd av att erforderlig kompetens saknas. Uppgifterna är ur ledaren till samma upplaga (27.4) av Vasabladet.

SISTA NUMRET AV FLASH NEWS

Nummer 78 (31 mars 2008) av *Flash News Leader+ Observatory* är det sista som Leader + Contact Point producerar. Men Leader-metoden fortsätter att spela en viktig roll i genomförandet av den nya landsbygdsutvecklingen, och så finns det ju fortfarande nationella Leader+ -aktiviteter som försiggår till slutet av 2008. Webb sidan för Leader+ kommer att finnas tillgänglig tills Contact Point för det nya europeiska nätverket för landsbygdsutveckling kör i gång, vilket betyder att man fortfarande har tillträde till information från t.ex. medlemsstaternas filer och dokument från Leader+ -biblioteket. Generellt kommer interaktiva databaser som LAG-databasen, evenemangskalendern, databasen över projektsamarbeten, samarbetshörnan – verktyg för partnerskap, kompetenshörnan – Leader kompetenspool att inte uppdateras, fastän de är tillgängliga. Men de kan nog användas. Läs mer om det ovanskrivna i det sista numret av *Flash News*. Övriga nyheter är:

- Utbildning i hållbar utveckling i Auvergne, Frankrike
- Seminarium om kulturturism i Ustron, Polen
- Tillställning i Bryssel om vad partnerskap kan ge mellan lokala myndigheter och organisationer med socialt intresse
- Ferihegy Expo: utställning och marknad i Vecsés, Ungern
- Seminarium i Piteå om energi från träbiomassa
- Tofte kongressen för europeiska förbundet för jordbruksekonomer (EAAE) i Ghent,

Belgien

- Kongress i Glasgow om allmänt deltagande och kollektivt socialt ansvar: från varför till hur
- Europeiska utvecklingsdagar 2008 i Strasbourg
- Samarbetshörnan – verktyg för partnerskap: Ett tyskt LAG söker potentiella partners för flamländskt projekt med målet att vidareutveckla kulturvandningsled, genom att sätta upp permanenta skulpturer skapade av flamländska och tyska konstnärer. Ett franskt LAG, vars område genomkorsas av pilgrimsleden Santiago de Compostela, söker en spansk (eller fransk) samarbetspartner. Projektet strävar efter att förbättra, såväl mottagandet och servicen för turisterna, som mervärdet för områdets kulturarv längs leden.

Under webbadressen http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/pdf/flashnews/78_en.pdf finns det här sista numret (i engelsk version) av nyhetsbrevet.

INGEN SUCCÉ FÖR MEDBORGARMÖTEN I STOCKHOLM – FORSKARE AVRÅDER HELSINGFORS FRÅN ATT KOPIERA SVENSKA STADSDELSNÄMNDER

På ett medborgarmöte på Södermalm, där Sveriges största stadsdelsnämnd finns, samlades en vanlig torsdagskväll knappt 30 människor för att delta i ett medborgarmöte. De flesta är antingen medlemmar av stadsdelsnämnden eller ditbjudna för att berätta om sitt jobb med stadsdelens ungdomar. Det kommer sällan mer än 5-20 människor per kväll, vilket är försvinnande lite med tanke på att det bor 111000 människor på Södermalm. Stockholm är indelat i 14 stadsdelsnämnder, vilka ser till att kommuninvånarna får den service de har rätt till, t.ex. barn- och äldreomsorg eller socialbidrag. En stadsdelsnämnd har 13 ledamöter och lyder direkt under stadsfullmäktige. Inför varje möte i stadsdelsnämnderna hålls sedan medborgarmöten. Medborgarna kan även påverka genom folkomröstningar och medborgarförslag.

Forskaren Ulla Herlitz, forskare vid Handelshögskolan i Göteborg, avråder Helsingfors från att kopiera svenska stadsdelsnämnder. De fungerar inte, eftersom medborgarna varken kan tillsätta eller avsätta dem som sitter där. Problemet ligger däri, att stadsdelsnämnderna skall avspegla de partipolitiska styrkeförhållandena i stadsfullmäktige. Invånarnas händer är bakbundna, eftersom det är partierna som bestämmer vem som sitter i nämnderna. Medborgarna kan protestera mot den politiska ledningen, men det är upp till politikernas goda vilja om det leder någon vart. Situationen är lite annorlunda i Finland i och med att vi kan rösta på person. Enligt Herlitz, är det viktiga att fundera på själva utgångspunkten för närdemokratin. Vad är det som engagerar? Hur bygger man in det engagemanget i strukturen? Herlitz har studerat den lokala demokrati som uppstått i Sverige parallellt med de partipolitiskt styrda stadsdelsnämnderna. Hon har funnit att det runt om i landet finns 4500 grupper som aktivt jobbar för sitt lokalsamhälle i något som kan liknas vid byalag eller ideella föreningar. Herlitz kallar det platsideologi. Platsen där man bor, föder viljan att göra något. Uppgifterna är från tisdagens upplaga (29.4) av Hufvudstadsbladet som var med på ett möte på Södermalm.

LÄS ÄVEN DETTA

Statsminister Vanhanen kräver snabba Internetförbindelser i glesbygden

Staten ingriper om operatörerna inte uppfyller sin plikt att sköta servicen i hela landet, lovar statsminister Matti Vanhanen. Om det fasta telefonnätet ersätts med ett trådlöst, räcker det inte med att den nya tjänsten blir en kompensation för det gamla, för nätet måste uppfylla även de framtida kraven på kommunikation, säger statsministern. Glesbygden måste erbjudas samma hastigheter som de stora bostadscentren får. Operatörerna skall tjäna medborgare

och företag där de finns. Särskilt på landsbygden finns det många företag som fungerar via Internet, konstaterar Vanhanen (<http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=127617>).

Österbotten nationellt intressant för vindkraft - flackt landskap och vind från havet gynnar

Energibolaget EPV Tuulivoima planerar att bygga vindmøllor på Replot i Korsholm, och enligt bolagets vd Tomi Mäkipelto har de redan skrivit föravtal med så många markägare i Vallgrund att de kunde bygga 35 vindkraftverk där. Flera andra vindkraftsprojekt är under planering i landskapet Österbotten, som hör till ett av de nationellt mest intressanta för vindkraft, då det är så flackt och det ofta blåser från havet. Sålunda håller POV Innopower på med miljöutredningar för en havsbaserad vindkraftspark utanför Kristinestad, där de vill bygga vindmøllor med en total kapacitet på 400 megawatt, vilket kan betyda en park med över 100 møllor. Även St 1 vill bygga vindkraft längs kusten, och så har Vörå-Maxmo redan sagt ja till vidare utredningar på Västerö. Det kan ännu noteras att energibolaget wpd, som planerar att bygga en havsbaserad vindkraftspark utanför Korsnäs, tar en paus i miljöutredningen. Orsaken är att Forststyrelsen, ägare till det aktuella havsområdet, ännu inte har fattat något beslut om wpd skall få använda området. *Läs mer under adress <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=127857>.*

Beslut om företagsstöd för landsbygden inleds

TE-centralerna börjar denna vecka (18) fatta beslut om beviljande av de företagsstöd som finansieras ur programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. I maj inleds besluten om beviljande av verksamhetspenning för aktionsgrupper, medan besluten om beviljandet av projektstöd börjar fattas i månadsskiftet maj-juni. Landsbygdsverket har fått färdigt den del av Hanke2007-datasystemet som används för beviljande av företagsstöd och utbildat TE-centralerna för användning av det. *Läs mer om besluten och stöden på adress http://www.mavi.fi/sv/index/omverket/Pressmeddelanden/Pressmeddelandearkiv/080428_foretagsstodbesluten.html.*

Sydkusten söker direktör – Lundin i deltidspension

Sydkustens långvariga direktör Carita Lundin, som byggt upp det 10-åriga Sydkustens landskapsförbund rf, går i deltidspension i höst. Landskapsförbundet söker nu en efterträdare åt henne som är innovativ och ambitiös, socialt kompetent med goda nätverk. En resultatintriktad visionär som utöver lämplig högskoleexamen, har bred samhällspolitisk erfarenhet och påvisad ledarförmåga. Sydkusten samarbetar med medlemskommuner, myndigheter, tredje sektorn och finansörer för att utveckla utbildning och kultur på svenska. *Läs mer om vad som krävs för tjänsten och ansökningsannonsen under adresserna <http://www.sydkusten.fi/direktor.htm> resp. http://www.sydkusten.fi/annons_sydkusten_dir.pdf. Sydkustens landskapsförbund är en part i samarbetsorganisationen Svensk Byaservice. Övriga är Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur och Svenska studiec centralen. I samarbetet deltar även Ålands bildningsförbund rf.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna

och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
